

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2228

Vragen van het lid **Omtzigt** (Omtzigt) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *onderzoek naar oversterfte* (ingezonden 27 maart 2023).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 12 april 2023).

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van de wetenschappelijke factsheets van zowel prof. mr. Corette Ploem als van prof. mr. dr. Martin Buijsen, het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de beantwoording van vragen door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ter zake van het gebruik van gezondheidsdata ten behoeve van onderzoek naar oversterfte, waarin overeenstemming bestaat dat gezondheidsdata ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek gebruikt mogen worden?^{1, 2, 3, 4}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Op welke manier gaat u ervoor zorgen dat het door ZonMW gesubsidieerde onderzoek naar oversterfte op zeer korte termijn, binnen maximaal twee weken, kan plaatsvinden en de wetenschappers over de noodzakelijke data van onder andere het CBS, RIVM (vaccinatie) en Vektis kunnen beschikken over de jaren 2020, 2021 en 2022?

Antwoord 2

Zoals aangegeven in de Kamerbrief van d.d. 9 februari jl.⁵ kon voor de laatste onderdelen van het oversterfteonderzoek, met o.a. de vaccinatie- en testgegevens, tot 31 januari een aanvraag worden ingediend bij ZonMw. De aanvragen zijn door de onafhankelijke begeleidingscommissie beoordeeld en

¹ 2023Z02847

² 2023D06565

³ 2023D05702

⁴ 2022D47955

⁵ Kamerstuk 25 295, nr. 2012

de gehonoreerde projecten zijn op de website van ZonMw gepubliceerd.⁶ De onderzoeken kunnen hiermee inmiddels worden gestart. De onderzoeken worden naar verwachting voor het einde van dit jaar afgerond.

Vraag 3

Bent u het ermee eens dat de voor het onderzoek naar oversterfte noodzakelijke data gratis of tegen een geringe vergoeding aan de wetenschappers ter beschikking moeten worden gesteld, aangezien de bedragen per onderzoeksvoorstel relatief laag zijn en het maatschappelijk belang om de oorzaken van oversterfte te kennen erg groot?

Antwoord 3

Ik vind het belangrijk dat onderzoekers in staat worden gesteld om onderzoek te doen naar de oorzaken van de oversterfte. Daartoe heb ik subsidie vrijgemaakt die via ZonMw wordt toegekend. Kosten die worden gemaakt om toegang tot de data te krijgen die nodig zijn voor het onderzoek naar oversterfte zijn subsidiabel bij ZonMw. ZonMw heeft het maximale bedrag per onderzoeksvoorstel opgehoogd van €50.000,- naar €100.000,- na het ontvangen van signalen over de kosten voor de benodigde data. De inschatting van ZonMw is dat de meeste onderzoeken met de huidige subsidietoekenningen zo voldoende worden gestimuleerd en gefaciliteerd. De kosten die het CBS doorberekent voor de toegang tot en het gebruik van data hangen samen met een aantal werkzaamheden die nodig zijn voor het gereed maken van de data en verlenen van toegang in de remote access omgeving. Het CBS is op grond van de Beleidsregel Taakuitoefening CBS verplicht om voor deze werkzaamheden de integrale kostprijs in rekening te brengen.

Eventuele kosten die voortvloeien uit de door onderzoekers aangevraagde extra datasets bij private partijen, kan ik op dit moment niet beïnvloeden. Zoals gezegd is de inschatting van ZonMw dat de meeste onderzoeken met de huidige subsidietoekenningen voldoende worden gestimuleerd.

Vraag 4

Hoe gaat u regelen dat de voor het onderzoek naar oversterfte noodzakelijke data gratis of tegen geringe vergoeding aan de wetenschappers ter beschikking worden gesteld?

Antwoord 4

Onderzoekers waarvan het projectvoorstel is gehonoreerd kunnen data aanvragen doen bij de voor hen relevante partijen, zoals het RIVM, het CBS, of private partijen. Het CBS en het RIVM stellen data beschikbaar tegen een kostprijs. Private partijen kunnen een marktconforme vergoeding vragen. Kosten die worden gemaakt om toegang tot de data te krijgen zijn subsidiabel via bijvoorbeeld ZonMW.

Vraag 5

Hoe gaat u bevorderen dat de data die in hoofdstuk 9 van het CBS-onderzoek genoemd worden en die genoemd zijn in het data-overzicht bij de klankbordgroep alsnog beschikbaar gesteld worden voor oversterfte onderzoek?⁷

Antwoord 5

Zoals aangegeven in mijn brief aan uw Kamer van 18 november jl.⁸ heb ik mij, samen met onze partners, ingezet om de vaccinatie- en testgegevens beschikbaar te krijgen voor het oversterfteonderzoek over de jaren 2020 en 2021. Dit is inmiddels gerealiseerd.

Zoals reeds aangegeven in mijn antwoord op Kamervragen van 16 december 2022⁹ zijn sommige datasets die genoemd zijn in het data-overzicht bij de klankbordgroep bij het CBS beschikbaar na een aanvraag bij de bronhouder.

⁶ <https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/coronavirus/onderzoek-naar-corona-en-covid-19/oversterfte/>

⁷ Centraal Bureau voor de Statistiek, 23 juni 2022, «Sterfte en oversterfte in 2020 en 2021» (<https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/sterfte-en-oversterfte-in-2020-en-2021/9-faciliteren-wetenschappelijk-onderzoek>)

⁸ Kamerstuk 25 259, nr. 1969

⁹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1051

Onderzoekers kunnen tevens zelf aan bronhouders verzoeken of zij de databronnen mogen inbrengen in de beveiligde microdataomgeving van het CBS.

Vraag 6

Kunt u aangeven welk onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek er gedaan wordt naar een mogelijke relatie tussen vaccinatie en oversterfte in spoor 3, zoals beoogd was? Indien zulk onderzoek niets plaatsvindt, hoe gaat u dan bevorderen dat dit alsnog gebeurt?

Antwoord 6

Op de website van ZonMw zijn de honoreringen t.a.v. lijn 3 gepubliceerd.¹⁰ In dit overzicht is te zien dat meerdere toegekende onderzoeken onderzoek doen naar de relatie tussen vaccinatie en oversterfte. Ik zie de uitkomsten van deze onderzoeken met belangstelling tegemoet.

Vraag 7

Kunt u deze vragen ieder afzonderlijk en binnen twee weken beantwoorden?

Antwoord 7

Ik streef naar tijdige beantwoording.

¹⁰ <https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/coronavirus/onderzoek-naar-corona-en-covid-19/oversterfte/>